МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Федеральное государственное автономное образовательное учреждение
высшего образования
"Казанский (Приволжский) федеральный университет"
Высшая школа национальной культуры и образования им. Габдуллы Тукая

УТВЕРЖДАЮ
Проректор
по образовательной деятельности КФУ
Проф. Таюрский Д.А.
____
"___"______________20___ г.

Программа дисциплины

Грамматический анализ в школе и вузе Б1.В.ДВ.4

Направление подготовки: 44.03.05 - Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки)

Профиль подготовки: Родной (татарский) язык и литература и иностранный язык (турецкий)

Квалификация выпускника: бакалавр

Форма обучения: очное

Язык обучения: русский

Автор(ы):

Нуриева Ф.Ш.

Рецензент(ы):

Хуснутдинов Д.Х.

СОГЛАСОВАНО:

Заведующий(ая) кафедрой: Галиуллина Г. Р.
Протокол заседания кафедры No ___ от "____" ___________ 201__г

Учебно-методическая комиссия Института филологии и межкультурной коммуникации (Высшая школа национальной культуры и образования им. Габдуллы Тукая):
Протокол заседания УМК No ____ от "____" ___________ 201__г

Регистрационный No

Казань
2019

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Содержание

1. Цели освоения дисциплины
2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы
3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля
4. Структура и содержание дисциплины/ модуля
5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения
6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов
7. Литература
8. Интернет-ресурсы
9. Материально-техническое обеспечение дисциплины/модуля согласно утвержденному учебному плану

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Программу дисциплины разработал(а)(и) профессор, д.н. (профессор) Нуриева Ф.Ш. кафедра татарского языкознания Высшая школа национальной культуры и образования им. Габдуллы Тукая , Fenuze.Nurieva@kpfu.ru

1. Цели освоения дисциплины

Целью курса является развитие и совершенствование системы знаний, умений, навыков, связанных с

особенностями грамматической морфологической структуры татарского языка.

2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы высшего профессионального образования

Данная учебная дисциплина включена в раздел " Б1.В.ДВ.4 Дисциплины (модули)" основной образовательной программы 44.03.05 Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки) и относится к дисциплинам по выбору. Осваивается на 3 курсе, 5, 6 семестры.

Федеральный государственный образовательный стандарт по направлению подготовки 050100.62 (бакалавриат) предусматривает изучение дисциплины "Грамматический анализ в школе и вузе" в составе гуманитарного цикла. Дисциплина является базовой.

3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля

В результате освоения дисциплины формируются следующие компетенции:

Шифр компетенции	Расшифровка приобретаемой компетенции
ПК-5 (профессиональные компетенции)	способность применять полученные знания в области теории и истории основного изучаемого языка (языков) и литературы (литератур), теории коммуникации, филологического анализа и интерпретации текста в собственной научно-исследовательской деятельности
ОК-2 (общекультурные компетенции)	владение нормами татарского литературного языка, навыками практического использования системы функциональных стилей речи; умение создавать и редактировать тексты профессионального назначения на русском языке
ПК-1 (профессиональные компетенции)	способность демонстрировать знание основных положений и концепций в области теории и истории основного изучаемого языка (языков) и литературы (литератур), теории коммуникации, филологического анализа и интерпретации текста, представление об истории, современном состоянии и перспективах развития филологии
ПК-2 (профессиональные компетенции)	владение базовыми навыками сбора и анализа языковых и литературных фактов с использованием традиционных методов и современных информационных технологий
ОК-1 (общекультурные компетенции)	владение культурой мышления; способность к восприятию, анализу, обобщению информации, постановке цели и выбору путей ее достижения
ОК-6 (общекультурные компетенции)	стремление к саморазвитию, повышению квалификации и мастерства
ПК-13 (профессиональные компетенции)	владение базовыми навыками доработки и обработки (например, корректура, редактирование, комментирование, реферирование) различных типов текстов

Шифр компетенции	Расшифровка приобретаемой компетенции
ПК-7 (профессиональные компетенции)	владение навыками подготовки научных обзоров, аннотаций, составления рефератов и библиографий по тематике проводимых исследований, приемами библиографического описания; знание основных библиографических источников и поисковых систем
ПК-8 (профессиональные компетенции)	владение навыками участия в научных дискуссиях, выступления с сообщениями и докладами, устного, письменного и виртуального (размещение в информационных сетях) представления материалов собственных исследований

В результате освоения дисциплины студент:

1. должен знать:

- основополагающие категории, термины и понятия дисциплины; основные грамматические словари татарского языка;
- направления организации работы по изучению грамматических фактов в школе и вузе

2. должен уметь:

- анализировать, извлекать и сопоставлять информацию из источников различного типа, в т.ч. словарей;
- сопоставлять содержательные компоненты учебных программ

3. должен владеть:

- современными технологиями преподавания грамматики, методикой морфемного и морфологического анализа частей речи на уровне вуза и школы;

4. должен демонстрировать способность и готовность:

- Способность применять современные методики и технологии организации образовательной деятельности, оценивания качества образовательного процесса по
различным образовательным программам принципы грамматического анализа;
- применять полученные знания при решении профессиональных задач.

4. Структура и содержание дисциплины/ модуля

Общая трудоемкость дисциплины составляет 2 зачетных(ые) единиц(ы) 72 часа(ов).

Форма промежуточного контроля дисциплины: отсутствует в 5 семестре; зачет в 6 семестре.

Суммарно по дисциплине можно получить 100 баллов, из них текущая работа оценивается в 50 баллов, итоговая форма контроля - в 50 баллов. Минимальное количество для допуска к зачету 28 баллов.

86 баллов и более - "отлично" (отл.);

71-85 баллов - "хорошо" (хор.);

55-70 баллов - "удовлетворительно" (удов.);

54 балла и менее - "неудовлетворительно" (неуд.).

4.1 Структура и содержание аудиторной работы по дисциплине/ модулю

Тематический план дисциплины/модуля

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

N	Раздел Дисциплины/ Модуля	Семестр	Неделя семестра	Виды и часы аудиторной работы, их трудоемкость (в часах)			Текущие формы контроля
				Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
1.	Тема 1. Возникновение грамматической науки. Формирование грамматических категорий.	5	1	1	1	0	Письменное домашнее задание
2.	Тема 2. Развитие татарской грамматической науки и терминологии.	5	2	1	0	0	Устный опрос
3.	Тема 3. Специфика морфемного анализа в школе и вузе	5	2-3	1	2	0	Письменная работа
5.	Тема 5. Принципы и методы грамматического анализа	5	4-5	1	2	0	Контрольная работа
6.	Тема 6. Стилистика и поэтическая морфология именных частей речи.	5	6-8	2	2	0	Творческое задание
7.	Тема 7. Грамматическая специфика глагола в татарском языке.	5	9	2	3	0	Письменное домашнее задание
9.	Тема 9. Грамматический анализ служебных частей речи в школе и вузе: нормы речевой деятельности	6	4-7	5	5	0	Письменное домашнее задание
10.	Тема 10. Грамматическая омонимия морфем и частей речи.	6	8-10	2	4	0	Реферат
11.	Тема 11. Грамматический анализ текстов	6	11	1	5	0	Письменная работа
.	Тема . Итоговая форма контроля	6		0	0	0	Зачет
	Итого			16	24	0	

4.2 Содержание дисциплины

Тема 1. Возникновение грамматической науки. Формирование грамматических категорий.

лекционное занятие (1 часа(ов)):

Ознокомление историей возникновения грамматической науки.

практическое занятие (1 часа(ов)):

Слово как структурное целое.

Тема 2. Развитие татарской грамматической науки и терминологии.

лекционное занятие (1 часа(ов)):

Развитие татарской грамматической науки и терминологии.

Тема 3. Специфика морфемного анализа в школе и вузе

лекционное занятие (1 часа(ов)):

Ознокомление современными дидактическими материалами по методике проведения морфемного анализа в школе и вузе

практическое занятие (2 часа(ов)):

Выполнение морфемного анализа. Принципы и порядок словообразовательного анализа.

Тема 5. Принципы и методы грамматического анализа

лекционное занятие (1 часа(ов)):

Изучение принципов и методов грамматического анализа

практическое занятие (2 часа(ов)):

Выполнение анализа разных текстов

Тема 6. Стилистика и поэтическая морфология именных частей речи.

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Анализ грамматических средств языка в рамках художественных текстов.

практическое занятие (2 часа(ов)):

Выполнение анализа грамматических средств языка в рамках художественных текстов. Стилистическое расслоение ресурсов языка. Функциональное своеобразие именных частей речи. Стилистические ресурсы морфологии имен существительных, прилагательных, числительных.

Тема 7. Грамматическая специфика глагола в татарском языке.

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Грамматическая специфика глагола в татарском языке: синхронный и диахронный анализ формообразования глагола.

практическое занятие (3 часа(ов)):

История формирования категорий и значений татарского глагола. Значения вида, времени глагола: современное состояние. Значения наклонения глагола: современное состояние. Значение лица, рода, числа у глаголов.

Тема 9. Грамматический анализ служебных частей речи в школе и вузе: нормы речевой деятельности

лекционное занятие (5 часа(ов)):

Грамматический анализ служебных частей речи.

практическое занятие (5 часа(ов)):

Функциональный аспект анализа служебных частей речи в средней школе.

Тема 10. Грамматическая омонимия морфем и частей речи.

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Грамматическая омонимия морфем и частей речи. Повторение пройденного материала

практическое занятие (4 часа(ов)):

Грамматическая омонимия морфем и частей речи. Повторение пройденного материала.

Тема 11. Грамматический анализ текстов

лекционное занятие (1 часа(ов)):

Поисковая работа с использованием словарей: определение данных для грамматического анализа. Грамматические труды и словари татарского языка и работа с ними на уроке.

практическое занятие (5 часа(ов)):

Поисковая работа с использованием словарей: определение данных для грамматического анализа.

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

4.3 Структура и содержание самостоятельной работы дисциплины (модуля)

N	Раздел Дисциплины	Семестр	Неделя семестра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудоемкость (в часах)	Формы контроля самостоятельной работы
1.	Тема 1. Возникновение грамматической науки. Формирование грамматических категорий.	5	1	подготовка домашнего задания	1	домашнее задание
2.	Тема 2. Развитие татарской грамматической науки и терминологии.	5	2	подготовка к устному опросу	1	Устный опрос
				подготовка к устному опросу	1	устный опрос
3.	Тема 3. Специфика морфемного анализа в школе и вузе	5	2-3	подготовка к письменной работе	1	Письменная работа
				подготовка к письменной работе	1	письменная работа
5.	Тема 5. Принципы и методы грамматического анализа	5	4-5	подготовка к контрольной работе	3	контрольная работа
6.	Тема 6. Стилистика и поэтическая морфология именных частей речи.	5	6-8	Изучение системы языковых и речевых средств, дополнительной литературы по теме.	2	Анализ текстов во время практических занятий
				подготовка к творческому заданию	1	Творческое задание
				подготовка к творческому заданию	3	творческое задание
7.	Тема 7. Грамматическая специфика глагола в татарском языке.	5	9	подготовка домашнего задания	4	домашнее задание

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

N	Раздел Дисциплины	Семестр	Неделя семестра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудоемкость (в часах)	Формы контроля самостоятельной работы
9.	Тема 9. Грамматический анализ служебных частей речи в школе и вузе: нормы речевой деятельности	6	4-7	Изучение дополнительной литературы по теме. Подготовка выступления	2	Опрос во время практических занятий, зачета
				подготовка домашнего задания	2	Письменное домашнее задание
				подготовка домашнего задания	1	домашнее задание
10.	Тема 10. Грамматическая омонимия морфем и частей речи.	6	8-10	подготовка к реферату	4	реферат
11.	Тема 11. Грамматический анализ текстов	6	11	подготовка к письменной работе	2	Письменная работа
				подготовка к письменной работе	3	письменная работа
	Итого				32	

5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения

Вузовское освоение курса 'Грамматический анализ в школе и вузе' предполагает использование как традиционных, так и инновационных образовательных технологий, а также настоятельно требует рационального их сочетания.

Традиционные образовательные технологии подразумевают использование в учебном процессе таких методов работ, как лекция, практические занятия, семинары, круглые столы и др.

В курсе могут быть использованы также новые информационные технологии, в частности, мультимедийные программы.

6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов

Тема 1. Возникновение грамматической науки. Формирование грамматических категорий.

домашнее задание , примерные вопросы:

Тел белеме үсеше, беренче грамматикалар төзелү тарихы. Грамматика фәненең ике мең гасырга сузылган тарихы. VI-IVгасырларда Һиндыстанда, Грециядә тел белеменең әһәмиятле өйрәтмәләре формалашу, лингвистик терминологиягә нигез салыну. Антик чорда Грециядә грамматика мәктәбе формалашу. Гарәп грамматик өйрәтмәсе.

Тема 2. Развитие татарской грамматической науки и терминологии.

Устный опрос , примерные вопросы:

Төрки халыкларга ислам белән бергә гарәпләрнең язуы, грамматика мәктәбе традицияләре дә үтеп керү. Татар теле грамматикаларын өйрәнү тарихы. Бүгенге фәнни казанышлар.

устный опрос , примерные вопросы:

1950-2000 елларда татар теленең морфологисен өйрәнү. Татар телен функциональ яктан тасвирлаган хезмәтләр.

Тема 3. Специфика морфемного анализа в школе и вузе

Письменная работа , примерные вопросы:

Сүздәге мәгънәле кисәкләрнең төзелеш һәм кулланылыш закончалыкларын өйрәнә торган фән буларак морфемика.

письменная работа , примерные вопросы:

Татар телендә сүз ясау һәм сүз төрләндерүнең төп чарасы буларак кушымчалар. Нинди мәгънә белдерүләренә һәм функция башкаруларына карап кушымчаларның төрләре. Татар телендә сүз ясагыч һәм форма ясагыч функциядә кулланылган, ягъни полифункциональ кушымчалар (-лы/-ле, -сыз/-сез, -дагы/-дәге, -ныкы/-неке, -дай/-дәй, -ча/-чә). Полифункциональ кушымчаларда лексик-грамматик мәгънәдән саф грамматик мәгънәне аеру критерийлары.

Тема 5. Принципы и методы грамматического анализа

контрольная работа , примерные вопросы:

Сүзләрне төркемләү принциплары. Сүзләрне төркемләүдә булган кыенлыклар татар теленең нинди үзенчәлекләренә бәйле.

Тема 6. Стилистика и поэтическая морфология именных частей речи.

Анализ текстов во время практических занятий , примерные вопросы:

Телне өйрәнүдә менә шушы функциональ-тематик юнәлеш. Мәктәптә һәм вузда грамматиканы функциональ планда өйрәнүнең әһәмиятле яклары.

Творческое задание , примерные вопросы:

Текстларда сүз төркемнәренең стилистик кулланылышы. Сыйфат ? исем, сыйфат ? рәвеш мөнәсәбәте. Мондый кыен очракларга мисал китерегез. Аларны ничек хәл итәргә.

творческое задание , примерные вопросы:

Текстларда сүз төркемнәренең поэтик кулланылышы.

Тема 7. Грамматическая специфика глагола в татарском языке.

домашнее задание , примерные вопросы:

Фигыльдә зат категориясе. Зат формаларының төп (парадигматик), контекстуаль (синтагматик) мәгънәләре. Күплек сандагы зат кушымчаларының мәгънәсе. Хикәя фигыль формаларының парадигматик, синтагматик, күчерелмә мәгънәләрен аңлатыгыз

Тема 9. Грамматический анализ служебных частей речи в школе и вузе: нормы речевой деятельности

домашнее задание , примерные вопросы:

Татар телендә ярдәмлек сүз төркемнәре.Кисәкчә. Модаль сүзләр. Ымлык. Бәйлек һәм бәйлек сүзләр. Теркәгеч.

Опрос во время практических занятий, зачета , примерные вопросы:

Татар телендә ярдәмлек сүз төркемнәре мәктәптә һәм вузда өйрәнү.

Письменное домашнее задание , примерные вопросы:

Ярдәмлек сүз төркемнәренә грамматик анализ.

Тема 10. Грамматическая омонимия морфем и частей речи.

реферат , примерные темы:

Өйрәнелә торган темага бәйле мөстәкыйль эш.

Тема 11. Грамматический анализ текстов

Письменная работа , примерные вопросы:

Сүз төркемнәренә морфологик анализ ясарга.

письменная работа , примерные вопросы:

Тексттагы фигыль формаларының парадигматик, синтагматик мәгънәләрен билгеләгез.

Итоговая форма контроля

зачет (в 6 семестре)

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Примерные вопросы к зачету:

Примерные вопросы к зачету:

Зачетный билет � 1

1. Татар теле грамматикасын өйрәнү тарихы.

2. Текстка анализ. Үткән заман хикәя фигыль формаларын аерып алып грамматик анализ ясагыз; парадигматик, синтагматик, күчерелмә мәгънәләрен аңлатыгыз.

Матур кояш иртә белән, кызарып, күк йөзенә күтәрелде. Җир йөзен татлы йокысыннан уятыр өчен, алтын кебек сары якты нурларын таратып, төрле якларга җибәрде.

Башта бер нур очты. Барып, сабан тургаеның өстенә төшкән иде, сабан тургае йокысыннан уянып тирбәнде, чыгып, күк йөзенә күтәрелде. Шуннан матур тавышы белән чырлап сайрап җибәрде.

Икенче нур очты. Монысы татлы йокыда яткан бер куян өстенә барып төште. Куян, урыныннан торып, озын колакла-рын селкетте. Шуннан сикерә-сикерә яшел тугай өстенә тө-шеп, йомшак үләннәрне керт-керт өзеп ашарга кереште. (Дәрдмәнд)

Зачетный билет � 2

1. Татар телендә грамматик анализ төрләре.

2. Текстка анализ.Хикәя һәм шарт фигыль формаларын аерып алып парадигматик, синтагматик, күчерелмә мәгънәләрен аңлатыгыз.

Көннәрнең берендә җыен кош-корт, хайван, җәнлек җыелганнар да бергәләп кое казырга дигән карар чыгарганнар. Шулай уйлашканнар да казый да башлаганнар коены. Дуслар бар да тырышып казый, тик тавык кына чүпләнеп йөри, эшләми. Казыш, казышмасаң, су эчмәячәксең, – дип кисәткәннәр тавыкны. Үзегез казыгыз, миңа кое кирәкми. Әчәсем килсә, яфракка төшкән чыкны эчәрмен, – дип җавап биргән тавык. ("Тавык" мифыннан)

Зачетный билет � 3

1. Тел белеменең формалашу тарихына күзәтү.

2.Текстка анализ.Хәзерге заман хикәя фигыль формаларын аерып алып парадигматик, синтагматик, күчерелмә мәгънәләрен аңлатыгыз.

Гөлләр безнең тормышыбызга аерым бер ямь бирә. Безнең әниләр, әбиләр борын-борыннан гөл үстерү серләренә өйрәнгәннәр.

Гөл утырту өчен, барыннан да элек, туфракны дөрес сайларга кирәк. Бүлмә гөлләре үстергәндә, урман туфрагы, балчыклы кәс, черемә, торф һәм эре бөртекле елга комы катнашмасы файдаланыла. Гөл туфрагы азык матдәләренә бай, дым һәм һаваны яхшы үткәрә торган булырга тиеш.

Гөл үстерү өчен, юкәлек яисә каенлыктагы урман туфрагы әйбәт. Моның өчен, коелган яфрак катламын ачып, җирнең өске өлешен кырып алалар. Кәс туфрагын исә көтү йөри торган җирдән алырга мөмкин. Туфракка үлән тамырлары кермәсен. Аны, гадәттә, көзге якта әзерлиләр һәм коры урында саклыйлар.

Гөл үзен тәрбияләп үстергән кешегә беркайчан да бурычлы булып калмый: елмаеп, рәхмәтен белдереп, шау чәчәк атып утыра. ("Мең дә бер киңәш" китабыннан)

Зачетный билет � 4

1. Гарәп грамматик өйрәтмәсе, татар грамматикаларында чагылышы.

2. Хәзерге заман хикәя фигыльнең мәгънә төрләрен билгеләгез.

Фәрит Яруллин 1914 нче елның 1 нче гыйнварында Казанда туа. Әтисе - атаклы музыкант Заһидулла Яруллин. Казанда музыка училищесында, Мәскәү консерваториясе каршындагы Татар опера студиясендә укый. Ф.Яруллин - "Шүрәле" балетына музыка язып, татар милли балетына нигез салучы. Ләкин үзе аны сәхнәдә күрә алмый. 1943 нче елны укчы взвод командиры лейтенант Фәрит Яруллин Бөек Ватан сугышында батырларча һәлак була. (Татар календареннан)

Зачетный билет � 5

1. Төрки телләрдә грамматик күрсәткечләрнең үзенчәлеген аңлатыгыз. Кушымчаларны төркемләүгә карата татар тел белемендә нинди карашлар бар.

2.Тексттагы фигыль формаларының парадигматик, синтагматик мәгънәләрен билгеләгез.

Тышта ап-ак кар ява. Агач ботакларына мамыктай йомшак кар куна. Кар яугач, бакча аеруча ямьләнеп китә. Вәлигә бу күренеш бик ошый. Ул, чанасын алып, урамга чыга. Күрше малайлар белән алар туйганчы уйныйлар. Йомшак карны тәгәрәтеп, шар ясыйлар. Ап-ак шар, кар өстендә тәгәрәгән саен, һаман калыная, зурая бара. Балалар куаналар.

- Ай-яй, нинди зур булды!

- Әйдә, тагын тәгәрәтик әле!

- Әйдә! Әйдә!..

Кайчакта балалар кардан ак аю яки Кыш бабай ясап куялар. Бу вакыт аларның шатлыгы тагын да зур була.

- Кулына таяк тоттырып куйыйк!

- Күзенә күмер тыгыйк, әй!

- Борын ясап куйыйк. Борыны кып-кызыл булсын! (Г.Бакир)

Зачетный билет � 6

1. Татар телендә сүзләрнең лексик-семантик, морфологик, синтаксик билгеләре буенча төркемлә?нүе, вуз һәм мәктәп дәреслекләрендә бирелеше.

2. Хикәя фигыль формаларының парадигматик, синтагматик, күчерелмә мәгънәләрен аңлатыгыз.

Табигатьнең зирәклегеме, әллә саранлыгымы - кешегә гомер дигәнең бик тә чикле, үлчәп кенә бирелгән. Ул менә шушы вакыт арасына сыярга, кешелек тарихында үзеннән билгеле бер өлеш - күңел хәзинәсен калдырып китәргә тиеш. Заманның нинди генә чоңгылларына эләкмәсен, кагыйдә буларак, зур шәхесләр үзләренә тигән гомердә әйтәсе сүзләрен әйтеп өлгерәләр. Гаҗәп хәл: Тукайга моның өчен нибары егерме җиде ел вакыт җиткән.

Композитор Фәрит Яруллин үзенең " нче елда 29 яшендә батырларча һәлак була.

Үлем аны, асылда, тән көрәшендә генә җиңде. Фәрит Шүрәле" балетын Тукай яшендә тәмамлый һәм Бөек Ватан сугышына китә.Ул 1943 Яруллин үзенең иҗаты белән үлемне үтерде һәм үзен үлемсез итте. "Шүрәле" балеты моңнары илебезнең төрле почмакларына гына түгел, хәтта Азия, Европа, Америка халыкларына кадәр барып җитте. Аның бүгенге көндә дә сәхнәләрдән төшми уйналуы Фәрит Яруллинның һаман да безнең арада яшәве, музыкасының озын гомерле булуы турында сөйли. (Р.Низамиев)

Зачетный билет � 7

1.Татар телендә сүз төркемнәренең саны һәм составы, бу турыда карашлар Сүз төркемнәренең традицион һәм яңача бүленеше. Вуз һәм мәктәп дәреслекләрендә бирелеше.

2.Текстта затны белдергән формаларны күрсәтегез.

Күбрәк укыган саен, китаплар мине дөнья белән ныграк, якынрак таныштыралар, һәм якты дөньяда яшәү миңа торган саен күңеллерәк һәм кадерлерәк була бара иде. Миннән дә начаррак, минекеннән дә читенрәк тормыш кичерүчеләр барлыгын күрәм дә, күңелем бераз тынычланган кебек була, әмма бу мине гадел булмаган чынбарлык белән тәмам килешү юлына бастырмый иде. Мин китаплардан тормышларын кызык һәм күңелле итеп үткәрә белүче кешеләр барлыгын күрәм, андый кешеләр исә минем әйләнә-тирәлектә юк; һәрбер китапта диярлек ниндидер серле авазларның, йөрәкләргә үтеп, шомлы һәм тын гына чыңлавын ишетәм. Һәркем теге яки бу рәвештә газап чигә, берсе дә тормыштан риза түгел, ниндидер яхшырак тормыш эзлиләр, һәм, күбрәк укыган саен, алар миңа якынрак, аңлаешлырак була баралар. (М.Горький)

Зачетный билет � 8

1. Морфологиядә һәм синтаксиста тел берәмлекләрен вуз һәм мәктәп дәреслекләрендә өйрәнү.

2. Текстта заман формаларының мәгънә төрләрен билгеләгез.

Менә ул агач күләгәсеннән кояш нурына чыга һәм шунда ук танымаслык булып үзгәрә дә куя. Коңгырт-кара чәче алтын-сары төскә керә, өстендәге ак күлмәге кояш нурына манызыла. Ул, иелә-бөгелә, үләннәрдән, чәчкә керфекләреннән чык бөртекләре җыеп ала да аларны, неп-нечкә пәрәвез җебенә тезеп, кат-кат итеп, муенына тага. Таң энҗеләре шунда ук әллә нинди сихри нурлар белән җемелдәшә башлыйлар. Таңсылу өнсез калган Булатка карап елмая. Янәсе, миндәй чибәр кызны гомереңдә дә күргәнең юктыр әле? Шулай көязләнеп бер бөтерелгәннән соң, урман кызы, ак томан сыман,алан өстен бер әйләнә дә агачлар арасында күздән югала.

- Әй, урман кызы, тукта әле?

Ләкин Таңсылу җавап бирми.

Кояш шактый югары күтәрелә, алан өстендә ак томан йөзә. Түгәрәк күл ягыннан быргы тавышы яңгырап ишетелә? (Г.Сабитов)

Зачетный билет � 9

1. Татар телендә үткән заман хикәя фигыль формалары һәм мәгънәләре, вуз һәм мәктәп дәреслекләрендә бирелеше.

2. Тексттагы фигыль формаларының парадигматик, синтагматик мәгънәләрен билгеләгез.

Мансурым өстәл өстен ачып җибәрә. Мин аһ итәм. Өстәл мин яраткан нигъмәтләр белән тулы. Уртада - кабарып пешкән түгәрәк күмәч. Безнең гаиләдә шулай гадәткә кергән инде: һәрберебезнең туган көнендә табын уртасына түгәрәк бөтен ипи куела.Ул ипине бәйрәмгә сәбәпче булган, ягъни яңа "туган" кеше үзе, телемнәргә кисеп, табындагыларга өләшеп чыга.

Моны кайсыбыз уйлап тапкандыр - анысын тәгаен генә әйтә алмыйм. Әмма менә шушы ипине бәйрәм итүче кешенең башкаларга өләшүе безнең һәммәбезгә дә аның үз шатлыгы белән уртаклашуы булып тоела. Табындагы башка ризыкларга тотынганчы, барчабыз иң беренче шушы ипидән авыз итәбез.

Әлбәттә, ипие аның кибеттән алынган гади ипи генә булмый. Үзебез генә белгән оста ипи пешерүчедән махсус пешертеп алабыз аны. Өстәлдәге ашъяулыкны ачып җибәрүгә, аннан колмак исләре, болын чәчәкләре исләре бөтен өйгә тарала... (Ф.Яруллин)

Зачетный билет � 10

1.Исемнең грамматик категорияләре. Сан категориясе. Килеш категориясе. Килешләрнең грамматик мәгънәләре. Тартым категориясе. Исемгә грамматик анализ тәртибе. Вуз һәм мәктәп дәреслекләрендә бирелеше.

2.Эшне үтәүче затны билгеләгез.

Без кичә кунаклар җыйдык. . Әни кунакларның иртәрәк җыелуларын үтенде. Кунаклар киләсе булгач, без бик тырышып җыендык. Мин дә әниемә җиләк җыештым. Табынны ямьләп торсыннар дип, әни миңа бакчадан чәчәкләр дә җыйдырды.

Зачетный билет � 11

1. Сыйфатның лексик-грамматик төркемчәләре. Грамматик анализ ясауда кыенлыклар. Вуз һәм мәктәп дәреслекләрендә бирелеше.

2. Текстка анализ. Шарт фигыль формаларын аерып алып парадигматик, синтагматик, күчерелмә мәгънәләрен аңлатыгыз.

Кеше, юлга чыкса, икмәк телеп/ Калдыра, ди, ишек өстендә.

Аннан инде ничек кайтмый калсын, / Аны монда ризыгы көтсен дә!..

Барыр юлым уңа күрсен дисә, / Ниятләре булса изгедән,

Юлчы үзе белән бер уч туфрак/ Алып китәр туган нигездән.

Юлчыларны илдән халык шулай/ Йолаларны бозмый озата.

Шуңадырмы, ирләр кайталмаса, Илләр гизеп,

Моңлы җыр кайта! (Ф. Сафин)

Зачетный билет � 12

1.Затланышсыз фигыль формалары. Затланышсыз фигыль формаларында фигыль категорияләренең чагылышы. Вуз һәм мәктәп дәреслекләрендә бирелеше.

2.Текстка тулы грамматик анализ ясагыз.

Менә шул ачык тәрәзәләрдән инде бервакыт, абзыкаем, курай белән җыр агыла башлый!.. Һәм мин, шуны ишетүгә, барган җиремнән капкынга эләккәндәй, шып тукталып кала идем. Һич ычкына алмый идем мин ул татлы әсирлектән? Бөтен дөньямны онытып, ләззәтеннән, сызландыруыннан еларга җитешеп тыңлыйм да тыңлыйм? Күз алдымда үзенең якты киңлекләре, тын түбәләре, ак тирмәләре, утлауда йөргән җылкылары белән кылганлы дала әкрен генә җәелә дә җәелә?Бик биектә салмак кына бөркет йөзә. Еракта ялгыз җайдак шәүләсе күренеп кала, әллә кайда гына әрлән сызгыруы ишетелгән кебек була?

Әнә шулай әллә кайларга алып китә, хыялый мтә иде мине бу башкорт курае, башкорт җыры!.. (Ә.Еники)

Зачетный билет � 13

1.Хәл фигыль: гомуми төшенчә, формалары һәм мәгънәләре. Хәл фигыльләрнең башка фигыль формалары белән мөнәсәбәте. Вуз һәм мәктәп дәреслекләрендә бирелеше.

2.Текстка тулы грамматик анализ ясагыз.

Малайларга аерым гына балыкка барырга рөхсәт итүенә юкка гына борчылган икән Зөфәр. Төшке аш башланырга унбиш-егерме минут кала, бөтен лагерьны җыр авазларына күмеп, урман юлыннан балыкчылар колоннасы кайтып килә иде.

Иң алдан Дәмин атлый. Кулында чиләк тулы балык. Барысының да кәефләре яхшы, күңелләре күтәренке. Көне дә бик матур килде; болытлар да, күкне томалап, кояшны томаламады.

Бүген һәр бала үзе теләгәнчә,җаны тартканча ял итте: су коенды, балык тотты, төрле уеннарда катнашты, бүләкләр, призлар отты. Кичке аш вакытында да дәвам итте бу күңеллелек. Тик Зөфәр сизеп, тоеп торды: никадәр генә шат булып күренергә тырышсалар да, Дәминнекеләр сынатты, чөнки табын янында ук күзләре йомыла башлады. Палаткаларга кергәч тә, башкалар шикелле, юк кына сүздән дә кызык табып, шаярып, көлешеп ятмадылар. Башлары мендәргә тиюгә, йомшарып, изрәшеп йокыга талдылар. (Җ.Дәрзаман)

Зачетный билет � 14

1.Сан: гомуми төшенчә. Сан төркемчәләре: Санның башка сүз төркемнәренә мөнәсәбәте. Санга морфологик анализ ясау тәртибе. Вуз һәм мәктәп дәреслекләрендә бирелеше.

2.Текстка анализ. Үткән заман хикәя фигыль формаларын аерып алып грамматик анализ ясагыз; парадигматик, синтагматик, күчерелмә мәгънәләрен аңлатыгыз.

Матур кояш иртә белән, кызарып, күк йөзенә күтәрелде. Җир йөзен татлы йокысыннан уятыр өчен, алтын кебек сары якты нурларын таратып, төрле якларга җибәрде.

Башта бер нур очты. Барып, сабан тургаеның өстенә төшкән иде, сабан тургае йокысыннан уянып тирбәнде, чыгып, күк йөзенә күтәрелде. Шуннан матур тавышы белән чырлап сайрап җибәрде.

Икенче нур очты. Монысы татлы йокыда яткан бер куян өстенә барып төште. Куян, урыныннан торып, озын колакла-рын селкетте. Шуннан сикерә-сикерә яшел тугай өстенә тө-шеп, йомшак үләннәрне керт-керт өзеп ашарга кереште. (Дәрдмәнд)

Зачетный билет � 15

1. Сыйфат фигыль. Сыйфат фигыльдә сыйфат һәм фигыль билгеләре. Сыйфат фигыльнең заман формалары, вуз һәм мәктәп дәреслекләрендә бирелеше. Вуз һәм мәктәп дәреслекләрендә бирелеше.

2. Текстка тулы грамматик анализ ясагыз.

Әмма ярсу йөрәкле хатын иде Фәгыйлә. Юмалау килешә торганрак кешеләрне юмалый башласа, тәмам эретә - балавыз итә иде ул. Ә инде яхшылап әйткәнне колакка алмый торганрак кешеләргә кадалса, чыдап кына тор: утка басканнан ким сикертми иде андыйларны. Кемнәрне уңай якка сыпырып, кемнең чәчен кирегә ышкырга кирәклекне белә иде шул. Әмма Мөстәкыйм бабайның көен таба алмыйча аптырап бетте Фәгыйлә. Мөстәкыйм карт бригадага бик күп файда китерде. Ләкин әлеге дә баягы йокысын ташлап бетерә алмады ул. Эш өстендә вакытлы-вакытсыз, урынлы-урынсыз йоклап китеп, Фәгыйләнең ачуын китереп бетерде. Шулай да Фәгыйлә, аның олы кеше булуын искә алып, картка каты бәрелмәскә тырышып килде. Берничә тапкыр теле кычытып-кычытып куйса да түзгән иде. Тик кызу печән өстендә килеп чыккан бер күңелсезлек Фәгыйләнең сабырын җуйды. (М.Әмир)

Зачетный билет � 16

1.Ярдәмлек сүз төркемнәре. Бәйлек: гомуми төшенчә һәм аларны төркемләү. Бәйлекләрнең мәгънәләре. Бәйлеккә морфологик анализ тәртибе. Вуз һәм мәктәп дәреслекләрендә бирелеше.

2. Тексттагы фигыль формаларының парадигматик, синтагматик мәгънәләрен билгеләгез.

– Нәстә, җанаш, җәйге челләдә дә туның салкын тартамы? - дип әрләгән булды карт. Бүре, аның кырыс тавышыннан шүрләгәндәй, койрыгын кысып, идәнгә сикерде.

–Һай-лай, өрекмәсәнә, җанаш. Аяк сызлауларымны басмак ният берлә менгәнсеңдер сәкегә. Аяклар чалшая инде, җанаш. Җәшең күпме, диләр, сораган итенәләр. Санады ди тиле Шәңкәле, бакыт тапты ди җәш санарга.

Бүре сәкедән аякларын салындырган хуҗасына киез каталарын сөйрәп китерде. Аннан, арт тәпиләренә басып, шүрлектәге намазлыкка тешен батырды.

–Һә-һә, җанаш, тимә ару әйбиргә! Беген намаз укымастыр бабаң. Иллә мәгәр Ходай кичерер гөнаһлы колын. Дога-теләкләремдә җангылышырмын, дим, төн ката саташтым кана. Әбиең белән дә ике куллап күрештем. Куллары җылы иде мәрхүм бичәнең. Бозлы суларда гына аккан димә ләй. Сән, җанаш, бар, Тай чокырыннан кәҗәне әйләндереп кайт, боерса, сөтен сауып хушланырбыз. Җерәк нәстәгәдер кадый, җатыйм чүт кенә.

Заведующий кафедрой татарского языкознания _____ /Г.Р.Галиуллина

Зачетный билет � 17

1. Лингвистик анализ объекты буларак -текст, аны өйрәнүнең төп аспектлары.

2. Текстка грамматик һәм функциональ-семантик анализ ясагыз.

"Мәхәббәт", "тугрылык" төшенчәләре - бик җитди төшенчәләр. Аларга кул селтәп кенә карарга ярамый. Мәхәббәт турында җырлар чыгарыла, рәссамнар һәм шагыйрьләр дә аны һәрвакыт данлый. Тик, кызганычка каршы, кайвакыт "сихри" мәхәббәт бик тиз сүнә, чөнки бервакыт сөйгәнеңнең бөтенләй башка булуы күренә. Хисләр (ә мәхәббәт, беренче чиратта, хис бит ул) үзең сайлаган шәхескә дөрес бәя бирергә комачаулаган икән. Шуңа күрә яраткан кешеңне акыл белән танып белергә кирәк.

Эшлекле, төптән уйлаучы, тәртипле, физик яктан сәламәт һәм килеш-килбәте күңелгә ятышлы кешеләр генә хөрмәт ителә. Әгәр яраткан кешеңнең эше һәм мәнфәгате белән даими кызыксынсаң, бер-береңне аңларга тырышсаң, аның теләкләрен үтәргә омтылсаң гына, бәхетле булырга мөмкин. (Йозеф Квапилик)

Зачетный билет � 18

1.Татар телендә хикәя фигыль формалары һәм мәгънәләре, грамматик анализ тәртибе. Вуз һәм мәктәп дәреслекләрендә бирелеше.

2. Текстка грамматик һәм функциональ-семантик анализ ясагыз.

Тар урман сукмагы, адаштыра-адаштыра, тагын да эчкәрәк суырды. Аның мондый дәһшәтле яшел дәрья эчендә күмелеп калганы юк иде әле. Камилла якынлашкан саен, уч кадәрле киң яфраклар, тагын да зураеп, көн яктысын йота бара иде. Бермәлне ул, шомланып, өскә күтәрелеп карады, ләкин ачык күк йөзен тапмады: озын буйлы агачларның куе ябалдашлары бөтен дөньяны каплаган, гүя урман болытларга тоташып үскән иде. (Н.Гыйматдинова)

Зачетный билет � 19

1. Татар теле грамматикаларын өйрәнү тарихы.

2. Текстка грамматик һәм функциональ-семантик анализ ясагыз.

Йөгерә-йөгерә чыктым урамга мин
Ял итәргә кергән өемнән;
Исккә төшереп безне эзләп килгән
Бу матур көй - туган җиремнән.
Онытылып мин тордым чат башында,
Сусаганмын, ахры, моңнарга;
Мин ризамын хәтта кыска төндә
Җиде уянып, җиде тыңларга. (С.Хәким)

Зачетный билет � 20

1. 1950-1980 елларда татар теленең морфологиясен өйрәнү, бүгенге казанышлар.

2. Текстка грамматик һәм функциональ-семантик анализ ясагыз.

Сибгат Хәким Кырлайга килгән. Г.Тукай музее янындагы кечкенә аланлыкта, сентябрь күгенә карап, Г.Тукай турында сүз сөйли. Бу сүз доклад та түгел, нотык та түгел, намус төере, җан ачысы. Шушы урамнарда кечкенә Габдулла йөгереп йөргән... Саргая башлаган үләннәр тирбәләләр, каеннар, усаклар башларын чайкыйлар, еракта күк күкри. Гомерләр көзе. Көзге пальтосының төймәләрен ычкындырып җибәргән, чабулары белән җил шаяра, ак чәчләре сирәк. Шул сирәк чәчләрен көзге җил әле уңга, әле сулга сибеп җибәрә...(Г.Авзал).

7.1. Основная литература:

Татар грамматикасы: өч томда / проект җит. М.З. Зәкиев. - Тулыландырылган 2 нче басма. - Казан: ТӘһСИ, 2016. - Т. II. - 432 б. http://www.antat.ru/ru/iyli/publishing/book/2016/%D0%93%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%BC%D0%B0%

Татар лексикологиясе: өч томда / проект җит. М.З. Зәкиев; ред. Г.Р. Галиуллина. - Казан: ТӘһСИ, 2016. - Т. II. - 392 б. http://www.antat.ru/ru/iyli/publishing/book/2016/%D0%9B%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%B8%D0%BA%

Татар лексикологиясе: өч томда / проект җит. М.З. Зәкиев; ред. Г.Р. Галиуллина. - Казан: ТӘһСИ, 2015. - Т. I. - 352 б. http://www.antat.ru/ru/iyli/publishing/book/2015/%D0%9B%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%B8%D0%BA%

Татарчасөйләшәбез, укыйбыз, язабыз [Текст: электронный ресурс] = Говорим, читаем, пишем по-татарски : рус телендәсөйләшәчеләрөчен татар теле дәреслеге. Уртадәрәҗә / К. С. Фәтхуллова, Ә. Ш. Юсупова, Э. Н. Денмөхәммәтова .? Электронные данные (1 файл: 4,66 Мб) .? (Казань : Казанский федеральный университет, 2015) .? Загл. с экрана .? Для 3-го и 4-го семестров .? Вых. дан. ориг. печ. изд.: Казан, 2015 .? Режим доступа: только для студентов и сотрудников КФУ .? URL:http://libweb.kpfu.ru/ebooks/10-IFMK/10_179_000944.pdf

7.2. Дополнительная литература:

Фатхутдинова В. Г. Морфология русского языка: за пределами знаменательных частей речи : учебно-методическое пособие для студентов-филологов /; Казан. (Приволж.) федер. ун-т, Ин-т филологии и межкультур. коммуникации .? Казань : [Отечество], 2016 .? 79, [1] с. ; 21 .? Библиогр.: с. 75-79, 100.

Фатхутдинова В. Г Морфология русского языка: глагол, наречие, слова категории состояния : учебно-методическое пособие для студентов-филологов. Казан. (Приволж.) федер. ун-т, Ин-т филологии и межкультур. коммуникации им. Л. Толстого, Каф. рус. яз. и приклад. лингвистики .? Казань : [Отечество], 2016 .? 75, [1] с. ; 21 .? Библиогр.: с. 74-75, 100.

Корнеева Т. А. Морфология современного русского литературного языка [Текст: электронный ресурс] : конспект лекций. М-во образования и науки РФ, Казан. (Приволж.) федер. ун-т, Ин-т филологии и межкультур- коммуникации, Отд-ние рус. и зарубеж. филологии им. Л. Н. Толстого, Каф. рус. яз. и методики преподавания .? (Казань : Казанский федеральный университет, 2014) Режим доступа: открытый . http://libweb.kpfu.ru/ebooks/10-IFMK/10_156_A5kl-000652.pdf>.

Шацкая, М. Ф. Современные проблемы русского языка. Словообразование и морфология [Электронный ресурс] : учеб.пособие / М. Ф. Шацкая. - М.: ФЛИНТА : Наука, 2013. - 152 chttp://znanium.com/bookread.php?book=466458

Падучева Е.В. Семантические исследования: Семантика времени и вида в русском языке; Семантика нарратива. 2-е изд., испр. и доп..- М.:Языки славянской культуры, 2011.-480 с. http://www.bibliorossica.com/book.html?currBookId=1106

7.3. Интернет-ресурсы:

Письменный корпус татарского языка - http://www.corpus.tatar

Электронно-библиотечная система Znanium.com - znanium.com

Консультант студента - http://www.studentlibrary.ru

сайт татарской прессы - www.matbugat.ru

Филология и лингвистика - htpp://www.filologia.su/sociolingvistika

8. Материально-техническое обеспечение дисциплины(модуля)

Освоение дисциплины "Грамматический анализ в школе и вузе" предполагает использование следующего материально-технического обеспечения:

Мультимедийная аудитория, вместимостью более 60 человек. Мультимедийная аудитория состоит из интегрированных инженерных систем с единой системой управления, оснащенная современными средствами воспроизведения и визуализации любой видео и аудио информации, получения и передачи электронных документов. Типовая комплектация мультимедийной аудитории состоит из: мультимедийного проектора, автоматизированного проекционного экрана, акустической системы, а также интерактивной трибуны преподавателя, включающей тач-скрин монитор с диагональю не менее 22 дюймов, персональный компьютер (с техническими характеристиками не ниже Intel Core i3-2100, DDR3 4096Mb, 500Gb), конференц-микрофон, беспроводной микрофон, блок управления оборудованием, интерфейсы подключения: USB,audio, HDMI. Интерактивная трибуна преподавателя является ключевым элементом управления, объединяющим все устройства в единую систему, и служит полноценным рабочим местом преподавателя. Преподаватель имеет возможность легко управлять всей системой, не отходя от трибуны, что позволяет проводить лекции, практические занятия, презентации, вебинары, конференции и другие виды аудиторной нагрузки обучающихся в удобной и доступной для них форме с применением современных интерактивных средств обучения, в том числе с использованием в процессе обучения всех корпоративных ресурсов. Мультимедийная аудитория также оснащена широкополосным доступом в сеть интернет. Компьютерное оборудованием имеет соответствующее лицензионное программное обеспечение.

Компьютерный класс, представляющий собой рабочее место преподавателя и не менее 15 рабочих мест студентов, включающих компьютерный стол, стул, персональный компьютер, лицензионное программное обеспечение. Каждый компьютер имеет широкополосный доступ в сеть Интернет. Все компьютеры подключены к корпоративной компьютерной сети КФУ и находятся в едином домене.

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе "ZNANIUM.COM", доступ к которой предоставлен студентам. ЭБС "ZNANIUM.COM" содержит произведения крупнейших российских учёных, руководителей государственных органов, преподавателей ведущих вузов страны, высококвалифицированных специалистов в различных сферах бизнеса. Фонд библиотеки сформирован с учетом всех изменений образовательных стандартов и включает учебники, учебные пособия, УМК, монографии, авторефераты, диссертации, энциклопедии, словари и справочники, законодательно-нормативные документы, специальные периодические издания и издания, выпускаемые издательствами вузов. В настоящее время ЭБС ZNANIUM.COM соответствует всем требованиям федеральных государственных образовательных стандартов высшего профессионального образования (ФГОС ВПО) нового поколения.

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе "Консультант студента" , доступ к которой предоставлен студентам. Электронная библиотечная система "Консультант студента" предоставляет полнотекстовый доступ к современной учебной литературе по основным дисциплинам, изучаемым в медицинских вузах (представлены издания как чисто медицинского профиля, так и по естественным, точным и общественным наукам). ЭБС предоставляет вузу наиболее полные комплекты необходимой литературы в соответствии с требованиями государственных образовательных стандартов с соблюдением авторских и смежных прав.

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе "КнигаФонд", доступ к которой предоставлен студентам.

Электронно-библиотечная система "КнигаФонд" реализует легальное хранение, распространение и защиту цифрового контента учебно-методической литературы для вузов с условием обязательного соблюдения авторских и смежных прав. КнигаФонд обеспечивает широкий законный доступ к необходимым для образовательного процесса изданиям с использованием инновационных технологий и соответствует всем требованиям новых ФГОС ВПО.

Программа составлена в соответствии с требованиями ФГОС ВПО и учебным планом по направлению 44.03.05 "Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки)" и профилю подготовки Родной (татарский) язык и литература и иностранный язык (турецкий) .

Автор(ы):
Нуриева Ф.Ш. ____________________
"__" _________ 201 __ г.

Рецензент(ы):
Хуснутдинов Д.Х. ____________________
"__" _________ 201 __ г.